

Uit de oude doos: Gemeentegiro Amsterdam

Sinds begin dit jaar is het giroblauw uit de straten van Amsterdam verdwenen. Daarmee verdwijnt ook het blauw van de Gemeentegiro Amsterdam die al in 1979 opging in de Postbank.

Begin 1900 bestaan er in Nederland vier gemeentelijke girodiensten: Amsterdam, Arnhem, Bussum en Zaandam. Alleen de Gemeentegiro van Amsterdam blijkt op wat langere termijn levensvatbaar. Zij groeit uit tot een voor die tijd hypermodern girobedrijf, tot zij in 1979 overgenomen wordt door de landelijk opererende Postgiro.

In 1916 wil de gemeente Amsterdam de kashandelingen centraliseren. Daartoe richt het bestuur een gemeentelijk girokantoor op. In eerste instantie uitsluitend om het betalingsverkeer te regelen tussen de verschillende gemeentelijke diensten, instellingen en rechtspersonen, werkzaam op het gebied van de volkshuisvesting. Vanaf 1918 kunnen ook particulieren een girorekening openen bij de Gemeentegiro. Deze krijgt een grote golf nieuwe rekeninghouders wanneer de gemeente besluit de salarissen van de onderwijzers (van de openbare scholen) per giro te betalen. Na tien jaar heeft de Gemeentegiro ruim 30.000 particuliere rekeninghouders. De grote nutsbedrijven maken het mogelijk om hun rekening niet alleen meer contant te betalen, maar ook per giro. De middenstand staat steeds vaker toe dat betalingen plaatsvinden met cheques van de Gemeentegiro.

De Gemeentegiro is modern: in 1921 is het al mogelijk om op vaste momenten een bedrag over te maken zonder steeds opnieuw een overschrijving te doen: de automatische periodieke overschrijving (later ook wel POV genoemd). De Gemeentegiro biedt als enige een 24 uursservice aan. Naast de postdienst van de PTT heeft de Gemeentegiro eigen brievenbussen en postbodes. Een klant die een giro-overschrijving in een van de blauwe girobussen doet, krijgt binnen 24 uur het afschrift daarvan thuisbezorgd. Andere girodiensten en banken zullen deze fenomenale snelheid pas bereiken met de invoering van het elektronisch bankieren, ruim in de jaren tachtig.

In 1961 is de Gemeentegiro Amsterdam (GGA) de eerste bank die giropassen uitgeeft: een plastic kaartje waarmee de klant in winkels kan betalen (samen met een betaalkaart of -cheque). In 1969 heeft de Gemeentegiro opnieuw een primeur. Lang voordat andere banken daartoe overgaan, plaatst zij een geldautomaat. Daardoor kan de rekeninghouder met een pasje contant geld — maximaal honderd gulden, bijna vijftig euro — uit een automaat halen. De eerste machine komt te staan in de gloednieuwe woonwijk Bijlmermeer.

De Gemeentegiro wordt ongekend populair in Amsterdam (en later in de eerste overloopgemeente Lelystad). Ten tijde van de fusie met de Postgiro, in 1979, heeft één op de twee Amsterdammers (van kind tot gepensioneerde) een gemeentegirorekening.

